

АБСУРД КАМЮ В ДИСКУРСІ ЦІННОСТІ ЖИТТЯ

Постановка проблеми. Питання щодо абсурду, його виникнення як категорії, прояву та функціонування, як методу, а також його значення як для філософії, так і для мистецтва та літератури потребує чіткішого визначення самого питання, яке в сучасному українському та іноземних філософських дискурсах досі є одним з не розмежованих та не визначених водночас. Важливу роль у актуалізації поняття абсурдного у XX ст. відіграла філософія екзистенціалізму Альбера Камю [4]. В багатьох працях охоплення цього феномену є ключовим, проте більше цікавить парадигма, що поставала при його баченні – моменти його проявлення принаймні в даній системі. Аспекти екзистенції Камю в його філософській антропології досліджувались незліченними способами, проте теперішній пошук стосуватиметься аналізу саме ролі, певного висновку щодо «головного питання філософії» та цінності його поставання взагалі.

Мета. Дослідити передумови виникнення свідомого, не етимологічного поняття абсурду в системі судження А. Камю; проаналізувати використання даної дефініції в працях філософа та обґрунтувати справедливість використання в даній концепції, а також висновки та ідейні продовження.

Виклад матеріалу. У французькій філософії середини XX ст. проблема абсурду стає чи не однією з найважливіших. Одним із найбільш яскравих представників західної філософії того часу є Альбер Камю. У центрі його філософствування – проблема головних антиномій людського існування.

Що ж таке абсурд? Саме поняття абсурд у його сучасному філософському значенні ввів філософський письменник А. Мальро, тобто абсурд, як характеристика існування людини в сучасному світі. У певному розумінні і Камю, і Сартр вважали Мальро своїм наставником. Камю перетворив абсурд на фундаментальне поняття своєї філософської системи. Сам термін «абсурд» (від лат. *absurdus*) означає безглуздя, нісенітницю, неможливість [1].

Захоплення середземноморською красою і французькою філософією з часом зумовило його світогляд й естетику, які базувалися на середземноморській культурній традиції та античній культурі з її язичництвом і культом тіла. У цій системі юнак намагався уникнути протиставлення духу і тіла, злити їх в органічну єдність. [3]

А. Камю писав: «Я був десь на півдорозі між злиднями і сонцем. Злидні не дозволяли мені повірити, нібито все гаразд в історії та під сонцем; сонце навчало мене, що історія – це ще не все. Змінити життя – так, але тільки не світ, який я обожнював».

Проблема абсурду у Камю розкривається у його філософських працях, а також у художніх творах: драматургії та прозі. Найкраще ця проблематика розкривається у його першому етапі творчості, до якого входили роботи написані в роки війни. Саме у такому, екзистенціалістському, розумінні абсурд утворює сенсовий центр в есе «Міф про Сізіфа», що має підзаголовок «Есе про абсурд». Міркування про абсурд. Камю стверджує, що головне питання філософії – це питання про те, чи варте життя того, аби його жити. Воно зводиться до питання про вибір між життям і самогубством. Самогубство стається з певного приводу, який лежить у зовнішньому світі, але його підґрунтя є внутрішній стан людини. До самогубства ведуть різні прояви почуття абсурду: відчуття байдужості світу до людини, безглуздості життя, усвідомлення своєї смертності та головне – почуття нудьги – втрати значення повторюваних у житті подій. Камю наголошує, що світ сам по собі не абсурдний, абсурд існує лише для людини, коли вона стикається зі світом. Існує два виходи з абсурду: фізичне самогубство, що усуває людину зі світу, і «філософське». Останнє – це втеча в релігію, надія на краще майбутнє, що втім не вирішує проблеми, а тільки маскує її, виправдовує страждання певною вищою метою [2].

Філософські ідеї Камю – вплетені в тканину характерів, образів, ситуацій художніх творів. Твори Камю, які можна вважати власне філософськими («Міф про Сізіфа» або «Бунт людина»), мало схожі на звичайні філософські трактати, з їх систематичними теоретичними побудовами, дефініціями, цитатами і т.д. Значною мірою специфіка філософствування Камю була обумовлена головним об'єктом його інтересу. А їм став світ переживань і думок тієї особистості, яку сам Камю назвав «абсурдним людиною». Абсурдна людина, абсурдні міркування, абсурдне творчість – такі теми його твори «Міф про Сізіфа».

Підводячи підсумок дослідження поняття Абсурду, можна прийти до висновку, що Камю додав їм позитивний, творчий, життєстверджуючий сенс. Дійсно, почуття абсурду пробуджує свідомість людини, і він підносить над своєю долею, знаходить певною мірою сенс буття [5].

Висновки. Суперечливість світу і буття, сенс життя, ставлення до свободи, неоднозначна оцінка місця і ролі людини в світі і в суспільстві, – ці питання завжди були відкритими і залучали мислителів у всі часи. Але особливо актуальними вони стали саме в XX столітті. Розглядаючи поняття абсурду і бунту, Камю аналізував ідеї сучасних йому філософських шкіл, і деякими своїми думками і висновками полемізував з ними. Філософ висунув власну точку зору на ці проблеми, і тим цікавіше для сучасного читача його творчість.

Список використаних джерел

1. <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13023/>
2. https://uk.wikipedia.org/wiki/Міф_про_Сізіфа
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Альбер_Камю#Біографія
4. https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2KK5j1X4P78J:https://www.filosof.com.ua/Jornel/M_66/Nimchyn.pdf+&cd=5&hl=ru&ct=clnk&gl=ua
5. <https://works.doklad.ru/view/r0gsl36Fv3M/3.html>